

TRGOVSKI

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI. | Telefon štev. 552 | LJUBLJANA, dne 3. novembra 1923. | Telefon štev. 552 | ŠTEV. 130.

Trgovska pogajanja z Avstrijo.

Za tekoči mesec so določena pogajanja za trgovinsko pogodbo med našo državo in avstrijsko republiko. V Beogradu se je že predtekli teden vršila informativna konferenca gospodarskih korporacij z delegati naše vlade, ki bodo vodili pogajanja na Dunaju in podobna konferenca v Ljubljani je bila odpovedana, a se do sedaj ni skicala nova. To dejstvo kakor tudi sestava delegacije za trgovska pogajanja, kateri ni pritegnjen nih en zastopnik gospodarskih organizacij v Sloveniji, izziva v naših gospodarskih krogih veliko nezadovoljstvo.

Slovensko gospodarstvo je na trgovski pogodbi z Avstrijo najbolj tangirano, ker ima Slovenija nad 300 km skupne meje z Avstrijo, tri glavne in dve lokalni železniški zvezi ter najživahnejše trgovske stike. V Sloveniji je že iz dob pred prevratom v industrijskih in trgovskih podjetjih plasiranega mnogo avstrijskega kapitala, poleg tega razpolaga Avstrija z velikimi rezervami obrtništvu, kvalificiranega delavstva in z najmoderneje organizirano in kapitalno-močno veletrgovino, ki je imela po vseh krajih Slovenije pred vojno svoje najbližje odjemalce in ki je interesirana na tem, da ta nekdanji režim po možnosti že pri sedanjih trgovskih pogodbah obnovi.

Sedanja naša provizorična trgovinska pogodba z Avstrijo, kakor tudi prve z Avstrijo sklenjene kompenzacijske pogodbe so bile za našo industrijo zelo neugodne, ker so avstrijski konkurenci odpirale na široko, vrata ter ker so kljub temu, da je vprašanje naseljevanja Avstrijcev pri nas in njih udeležbe v naših podjetjih ostalo v njih nerešeno, omogočevale njih penetracijo na vseh poljih gospodarstva. Medtem ko imajo Avstrijci v tranzitnem prometu preko nas s Trstom tarifne ugodnosti, se mora naš tranzitni promet preko Avstrije boriti z vednimi prometnimi kalamitetami in ne uživa nikake tarifne ugodnosti.

Ob priliki obiska kanclerja Seipla v Beogradu, kakor tudi na raznih mednarodnih konferencah v Gradcu, Portorose, v Rimu, Celovcu, na Dunaju itd. je bilo sklenjenih med našo državo in Avstrijo celo vrsto pogodb, ki se nanašajo na važna ekonomska vprašanja, predvsem na

izvršitev senžermenske mirovne pogodbe, odpravo sekvestrov, prepredenja dvojne obdavčitve, vzajemno pravno pomoč, o polnih in prometnih olajšavah, razdelitvi fondov, likvidaciji pošne hranilnice, o poravnanju vzajemnih dolgov in terjatev itd., o katerih do danes ne vemo, zakaj se njih ratifikacija zavlačuje, da ne morejo stopiti v veljavo. Smatramo, da je zelo važno, da se najprej v tem oziru položaj razjasni, ker je to predpogoj za uspešno vodenje trgovinskih pogajanj.

Avstriji se je posrečilo, da je baš pred letom dni stabilizirala svojo valuto in s tem ustvarila zopet novo trdno kalkulacijsko bazo celi industriji in trgovini. Res je, da se je v dobi inflacije mednarodni vpliv v avstrijski industriji znatno povečal, toda to Avstriji samo olajšuje položaj in slabša naš položaj pri trgovinskih pogajanjih z njo. Avstrija je uspela medtem, da je revidirala avtonomno carinsko tarifo in da je sklenila z mnogimi državami prav ugodne trgovske pogodbe. Omenjamo predvsem pogodbo Avstrije z Italijo, ki je bila pred nedavnim objavljena in ki je zanjo zelo važna trgovinsko-politična pridobitev.

Padec poljske marke.

Finančni krogi zasledujejo poleg nemške valute najbolj padec poljske marke, ki je naravnost katastrofalen. Mi smo že govorili o tem. Katastrofa v zadnjem času kar drvi. Začetkom leta je notirala poljska marka v Zürichu 0.03 in še v začetku letošnjega septembra 0.0023. Oktobra je šlo pa zelo hitro navzdol. Dne 1. oktobra je bila že 0.0016, proti koncu oktobra 0.0006, nato 0.0003 in mimogrede celo 0.00015. Za en dinar dobiš nad 20.000 poljskih mark. Na Dunaju je notirala poljska marka začetkom leta še 3.65, to se pravi, za eno marko si dobil skoraj štiri avstrijske krome; zadnje dni si pa dobil 10.000 poljskih mark že za 200 do 300 avstrijskih kron! Vidi se, da je padec nemške matere vplival tudi na hčerko in da gre ta za njo. O vzrokih smo že večkrat pisali in se ponavljajo zmeraj isto: Notranja in zunanja politična negotovnost vpliva na poljsko marko kar moč škodljivo. Vrh tega se zavzema finančni minister Kuharski po pariških in londonskih posojilnih neuspehih za sa-

Mi sklepamo sedaj prvo trajnejšo trgovinsko pogodbo z Avstrijo in medtem ko naša nova carinska tarifa še davno ni sprejeta in ko je naša valuta še vedno podvržena znatnim izpremembam. Avstrijci imajo ogromen interes na tem, da si v naši državi, ki so jo nedavno pri predavanju v avstrijskem trgovskem muzeju imenovali »zemljo bodočnosti«, zasigurajo čim največje gospodarske koncesije. To je razvidno že iz želji, ki jih je sporočila avstrijska industrija naši vladi glede znižanja sedanje za nekatere industrijske stroške itak minimalne carine po tom posebne pogodbene tarife, kar bi šlo na rovaš naše celokupne in specijelno slovenske industrijske in obrtniške delavnosti.

Radi mnogo večje razvitosti avstrijske konkurence in mnogo večje aktivnosti njenega trgovskega aparata smo v neenakem položaju in zato pričakujemo od naše delegacije, da bo znala primerno braniti naše gospodarsko-politične in narodno-politične interese in da se pri sklepu sedanje pogodbe ne bo dopustilo tako usodepolnih hib, kakor pri prvih poprevratnih pogodbah z Avstrijo.

nacijski program, ki se more izvršiti šele v nedoglednem času; zaveda se pa, da je vsako nadaljno obojavljanje zelo kvarljivo. Priznava, da je poljske finančne bolezni kriva prevelika inflacija, imenuje jo nesrečo v gospodarskem in finančnem življenju Poljske; pravi, da ta inflacija povzroča splošno obubožanje države in državljanov. Kljub temu pa natisne stiskalnica vsak dan za kakšnih 150 milijard novih bankovcev ali pa še več. Obtok bankovcev je znašal letošnjega 30. septembra 11,197.737,897.342 mark in se je tekom desetih dni zvišal državni dolg za 2,342.292,643.320 mark. To so vsote, ki jih komaj moremo izgovoriti, kaj šele si jih misliti. Vsak dan v teh desetih dneh so torej natisnili 234.229,264.332 mark. Odredbe vlade pa inflacijo še povečujejo. Sedaj poskušajo z vsemi mogočimi sredstvi padec marke ustaviti; sredstva so ista, kakor jih je uporabljala Nemčija, in bo najbrž tudi rezultat isti. Denarja primanjkuje vsak dan bolj in ga je vsak dan težje dobiti, banke

zahtevanih potreb ne morejo kriti. V istem trenutku, ko je notiral oficialni kurz dolarja v Varšavi 1,723.000 mark, so ga kupovali v Krakovu za dva milijona in celo še za 2,500.000 mark. Draginja je blazna. Nekateri pravijo, da sedanji vodilni finančniki resnim časom niso kos. Pa bodo drugi prav isto opravili. Tok časa gre svojo pot naprej in bo morala poljska marka kot hči nemške marke izprazniti časo nesrečne konjunkturo do dna.

Obvestila o predpisu davkov.

S členom 158. finančnega zakona za l. 1922./1923. so se odpravili plačilni nalogi in nadomestili s predpisanimi izkazi, ki se razgrinjajo pri pristojni odbčini, odnosno pri pristojnem davčnem uradu. Na razgrnilev predpisnih izkazov se davčni zavezanci opozore z javnim razglasom, ki se objavi po občini na krajevno običajni način in nabije na uradno desko davčnega urada.

Na ta način se o predpisu davkov obveščajo vsi davkoplačevalci brez ozira na njihovo bivališče, ali se to nahaja, ako že ne v okolišu občine, pa vsaj v okolišu davčnega urada, ali pa izven okoliša davčnega urada ali celo davčnega oblasva samega. Tako se predpisujejo davki, na primer občna pridobnina, davkoplačevalcem, ki stalno stanujejo v Ljubljani, pa raztezaje delokrog svojega obratovanja tudi na okraje izven Ljubljane, ki gotovo niso v položaju slediti razglasom o razgrnitvi predpisnih izkazov. Za take primere čl. 158. finančnega zakona ničesar ne odreja, vsled česar se mora smatrati, da se odstavek b) tega člena v celoti nanaša edino na davkoplačevalce, ki imajo svoje stalno bivališče v okolišu davčnega urada, pri katerem je davek predpisan, dočim ostane glede davkoplačevalcev, ki stanujejo izven okoliša davčnega urada ali celo izven okoliša davčnega oblasva, položaj neizpremenjen. V nasprotnem primeru bi se moralo smatrati, da se je hotelo s čl. 158. navedenega zakona uveljaviti načelo, da je vsak davkoplačevalec zavezan v okrajih, v katerih se mu more predpisati kak davek, postavi svojega pooblaščenca. Tega se pa ni domnevali ne more, ker § 265. zakona o osebnih davkih izrecno določa, da se sme pozvati

Dr. Milan Todorovič:

Vprašanje povišanja novčaničnega obtoka.

(Nadaljevanje.)

IV.

Kadar se govori o emisiji novčanic, bodisi po sistemu metalnega bodisi po sistemu bankarskega pokritja, je treba dotakniti se še dveh vprašanj, katera sta po vkoreninjenem prepričanju publike v jako tesni zvezi z emisijo. V mislih imamo vprašanje inflacije in ažiije.

Občno je mnenje, da sistem bankarskega pokritja vodi neminovno k inflaciji, katera s svoje strani kviri vrednost novčanic, odnosno slabi njeno kupovalno silo.

Argumentacija v tem pravcu se glasi prilično takole: Pri sistemu bančnega pokritja emisija banknot z ničemer ni omejena. Banka izdaja novčanic po svoji volji, držeč se pri tem samo svojih lastnih interesov. Njen interes pa je v tem, da na

ta ceni način dobiva čim večji obratni kapital. Ona bo torej puščala v promet jako veliko število novčanic, kar po zakonu o ponudbi in povpraševanju (odnosno po kvantitetni teoriji denarja) slabi njihovo kupovalno silo.

Ni težko opaziti, v čem leži napaka gornjega razmotrivanja. Napačna je namreč samo izhodna točka. Tako pri sistemu bankarskega pokritja kakor pri sistemu metalnega pokritja emisija novčanic ni omejena. V enem in drugem primeru obstoje omejitve, samo da je način te omejitve za jeden in drugi sistem neenak. Pri metalnem pokritju leži omejitev v množini metala, kateri se nahaja v bančnih kasah. Pri bančnem pokritju pa v konkretnih potrebah prometa glede krožečih sredstev. In baš vsled te nejednakosti v načinu omejitve imamo za prvi primer več ali manj konstantno množino novčanic v obtoku, dočim je v drugem slučaju ta množina izpremenljiva. Po konkretnih potrebah je včasih večja, včasih manjša. Toda ni v prvem nihi v drugem primeru se

ne more govoriti o inflaciji v ožjem smislu te besede.

V vrlo tesno zvezo z inflacijo do vaja publika tudi problem ažiije. Razmotrivanje se v tem pravcu giblje prilično takole:

Pri sistemu bankarskega pokritja pušča emisijska banka, držeč se svojih lastnih interesov, jako velike množine banknot v obtoku. Vsled tega prihaja v nered številno razmerje med metalno in papirno cirkulacijo. Poslednja postaja nerazmerno velika napram prvi ter se kot posledica tega pojavlja premija na zlato, to je ažiija.

Tudi pri tem razmotrivanju je lahko opaziti napako. Publika nima preciznih pojmov o naravi in funkcijah novčanic. Ona tretira novčanic kakor vsako drugo robo ter navajajoč nanjo zakon o ponudi in povpraševanju (odnosno kvantitetno teorijo o denarju) prihaja logično do gornjega sklepa. To je tem preje, ker v velikem številu primerov inflacija in pojav ažiije nastopata istočasno.

Tu ne moremo razpravljati o detajlih problema ažiija ter se moramo omejiti na dve, tri osnovne opazke.

Vse do tedaj, dokler za emisijsko banko obstoji obveza, da mora konventirati svoje banknote in dokler banka to svojo dolžnost striktno izvršuje, se ažiija ne more pojavljati brez ozira na množino novčanic v obtoku. Razlog je jako navaden: Kupec zlata ne bo plačal premije na zlato vse do tedaj, dokler ga more tudi brez premije dobiti na bančni blagajnici.

V istem momentu pa, ko je suspendirana obveza konventiranja, je ažiija že na pragu in se pojavlja popolnoma nezavisno od tega, ali je velika ali majhna množina denarja v obtoku.

Z drugimi besedami: za pojav ažiije je merodajna ne množina banknot v obtoku, marveč samo okolnost, ali za banko obstoja ali ne obstoja ter ali se izvršuje obveza, da konventira svoje novčanic.

V gornjem razmotrivanju smo utrdili, da je v publiku udomačeno miš-

davkoplačevalca, naj si postavi namestnika le takrat, kadar trajno stanuje izven območja zakona. Ako bi hotel čl. 158. izpremeniti § 265. omenjenega zakona, bi to brezdvomno izrecno omenil.

Nevzdržnost sedanje prakse davčnih oblastev nam kaže konkreten primer, v katerem je neko davčno oblastvo na Štajerskem predpisalo občno pridobnino od lesnega skladišča trgovcu v Ljubljani in ga o predpisu obvestilo potom razgrniive predpisnega izkaza pri občinskem uradu, v čigar okolišju se skladišče nahaja. Ker nima ljubljanski trgovec v kraju nobenega zastopnika, ki bi ga zastopal v davčnih zadevah, in tudi ni po zakonu dolžan si tam postaviti zastopnika v davčnih zadevah, je prosil davčno oblastvo, čim je bil z opominom davčnega urada opozorjen, da mu je občna pridobnina že predpisana, naj mu vroči ali poseben plačilni nalog ali kako drugo obvestilo, da more izrabiti po zakonu mu zajamčeno

pravico priziva. Davčno oblastvo je to prošnjo zavrnilo, češ da v čl. 158. finančnega zakona ni predvideno, da bi se morali davčni zavezanci, ki ne stanujejo v kraju, kjer imajo svoja obratovališča, posebej obvestiti o predpisu davkov.

Ako se davkoplačevalcu prizivnim potom ne posreči doseči, da se mu prizna pravica priziva, se bo s tem odločno proti namenu zakona uveljavilo načelo, da mora vsak davkoplačevalec postaviti v krajih svojih obratovališč posebne davčne zastopnike. S tem se bo izdatno poostiril sedanji že itak težak položaj davkoplačevalcev, ki je nastopil z odpravo plačilnih nalogov.

Pričakujemo, da bo finančna uprava uvidela, da vendar ne gre čl. 158. finančnega zakona na škodo davkoplačevalcev tako enostransko interpretirati in da bo na ta ali oni način našla izhod, da bodo izven okraja bivajoči davkoplačevalci pravočasno individualno obveščeni o predpisu davkov.

Poštropaketne pristojbine in privatno paketno podjetje.

Ze smo mislili, da je poštna uprava pozabila na vajeno pristojbinsko regulacijo v zadnjem četrtletju, ko smo dobili obvestilo, da je v tej zadevi že preskrbljeno, in je občinstvo od 15. oktobra 1923 zopet osrečeno z nadaljnimi tarifnimi poviškami. Gre samo za težno pristojbino paketov ta čas, in sicer bo plačevati v tuzemskem prometu za paket do 3 kg 8 Din, do 5 kg 12 Din, do 10 kg 25 Din, do 15 kg 40 Din in do 20 kg 50 Din; za obsežne, takozvane ločenke pa dvojna pristojbina kakor doslej.

Da ob novem letu poštna uprava ne bo zamudila prilike povišati tarife, je jasno, najbrž pride pisemska pošta na vrsto.

Državni pošti pridržan monopol se nanaša na pisemsko pošto, tozadevni tarifi so torej popolnoma odvisni od državne uprave ter se pri trenutnem načelu pošne zakonodaje ne da ničesar ukreniti.

Za blagovno pošto in denarni promet pa ne obstoja ta pridržek; ne bilo bi treba, da nas v tem oziru država izkorišča, če se ustvari zdrava konkurenca v privatnem podjetju, ki bi prevzelo vsaj pretežni del blagovnega prometa v paketnih pošilkah po naši državi.

Tega sredstva se poslužujejo s prav dobrim uspehom, tudi druge države, imela ga je Avstrija, najdemo ga izvršno organiziranega v Angliji in drugod.

Predmetna pravila in obratni osnutki so služili deloma za podlago sledečega načrta paketno-prometnega podjetja v naši državi, zamišljenega pod firmo »Jugopaket«.

Podjetje »Jugopaket« se ustanovi kot delniška družba oziroma se prevzame v okvir že obstoječega transportnega podjetja s primernimi gmočnimi sredstvi.

V obrat se postavi primerno šte-

tilo lastnih, oziroma izposojenih železniških vagonov, ki so sposobni za prevažanje paketov in se nekoliko adaptirajo.

Prometno omrežje bi bilo omejeno na zveze med važnejšimi trgovskimi središči države in bi se obrat vršil v rednih vlakih po določenem redu.

V poštev bi prihajale sledeče relacije: Ljubljana—Zagreb, Zagreb—Beograd, Maribor—Ljubljana itd.

V večjih krajih se ustanovijo poslovalnice. V glavnih poslovalnicah se zbirajo paketi; voz se odpravi, recimo vsako soboto, zaprt in plombiran, do prve medpošne poslovalnice, ki ima ključ ter odvzame za njeno področje označene pošiljke in jih proti potrdilu v dostavni knjigi in plačilu morebitnih pristojbin izroči naslovnikom, kojih seznam leži pri pošilkah oziroma ga dobi posebej po pošti.

Dostava se vrši takoj po dohodu v ročnih vozičkih ali z vprego, kakor to zahteva prometni obseg.

Poslovodja zaklene in plombira voz ter ga izroči železnici v odpravo do prihodne poslovalnice.

Seveda priloži poslovalnica tudi pakete v voz, ki jih je sama nabrala za odpravo ter jih porazdeli v vozu na skupine za namembne postaje in jih pripíše dotičnim seznamom. Celo opravilo se izvrši precej naglo in se računa na uro z zamenjavo najmanj 100 paketov.

Stranke izročijo pakete poslovalnicam o priliki dostavne vožnje brez naslovov šamo z oddajnim listkom, na katerem so potrebni podatki za dostavo označeni, ter dobe na duplikatu potrdilo. — Paketi se opremijo z različnimi zaporednimi številkami, ki so v različnih oblikah in barvah za namembne postaje tiskani, tako da se pri nakladanju po-

ljenje o inflaciji netočno. Sedaj pa moramo naglasiti, da je to mnenje, čeprav v temelju netočno, imelo vendar močen in to koristen vpliv na delo in organizacijo emisijskih bank.

Izzvalo je namreč znanstveno diskusijo o teh vprašanjih in ta diskusija je imela za posledico, da so se izčistili mnogi in mnogi pojmi, da so se popravile napake, katere so obstojale, da se je delo in organizacija emisijskih bank postavila na zdravo podlago.

Brez detajlov smatramo za potrebno in koristno dotakniti se tukaj dveh, treh vprašanj.

Na kakšen način se določa potreba prometa po cirkulacijskih sredstvih? Na kak način se zadovoljuje ta potreba?

Izkušnja na tem polju dokazuje, da sta obseg in jakost trgovskih akcij najboljši barometer za potrebo po cirkulacijskih sredstvih ter da je zopet obseg in jakost trgovskih transakcij izražena v čisto trgovskih menicah.

Vodeč račun o tem, je emisijska banka omejila svoje aktivne posle na eskontovanje prvorednih menic, dočim ostale aktivne posle (lombard, hipoteke itd.) pa naj bodo še tako sigurni dolžniki, izključuje iz svojega delokroga. Ob takim poslovanju dovaja banka svoja aktiva v popolno harmonijo s svojimi pasivi ter spravlja novčanični obtok v sklad s konkretnimi potrebami prometa. Na ta način pa odklanja ažijo in inflacijo.

Z druge strani je ugotovljeno, da se ažija redno javlja kot posledica poslovnih vez med banko in državo. Kadar je namreč država v težkih finančnih prilikah in kadar je vzela v svrhu odprave težkoč posojilo pri emisijski banki, vedno je morala spenderirati obvezo o konventiranju. To pa je vedno izzvalo ažijo.* Spričo tega izkustva navčanična banka izbegava vsako zvezo te vrste z državo. (Dalje sledi.)

* Pripomniti je, da angleška banka predstavlja redko izjemo z 18,450.000 državnega dolga.

teh znakah grupirajo. — Pristojbino plača odpošiljatelj ali pa naslovnik, kar se v seznamu zabeleži.

Poslovalnice bi lahko izhajale z 1 osebo, glavne poslovalnice, ki imajo tudi vprego, bodo potrebovale tri moči. Upravo pa bi preskrbelo četvero uradniških oseb.

Če primerjamo železnične tarife in računamo, da se v enem vagonu z lahko to lepo razvrščeno prevažajo 800 paketov razne obsežnosti in teže, bo »Jugopaket« z dvema tretjinama pristojbine sedanjega pošnega tarifa prav dobro izhajal, in se mora, ko bo podjetje si pridobilo vsestransko zaupanje, investirana glavnic v običajni meri obrestovati.

Pri odmeritvi pristojbin se bo jemalo prometne razdalje in obseg pošiljk v obzir. Za vrednost bi se

dvignila običajna taksa zavarovalnine.

Teža nima za odmero v tem slučaju posebnega pomena, razen glede omejitve do 30 kg na komad.

Podrobni obratni pravilnik bi vseboval ostale določbe, ki bi se morale predvsem odlikovati po enotnosti, točnosti in zanesljivosti napram poštnemu zavodu.

Nesporno bi »Jugopaket« pomenil občutno konkurenco proti državni pošti, občinstvu pa bi nudil ugodnejšo in izdatno cenejšo prevažno priliko za blago.

Naš sodrnik je pripravljen izdelati po preizkušeni in utemeljeni načelih podrobna pravila in bi bilo priporočljivo, če se oglasijo interesi za dopisi pod znakom »Jugopaket« na naše uradništvu, ki bi posredovalo in svojčas priobčilo projekt.

Sredozemsko morje in angleška mornarica.

Splošno pozornost vzbuja naznanilo britanskega admirala na državni konferenci, da namerava močan oddelek angleške mornarice v kratkem nastopiti desetmesečno potovanje okoli sveta, obiskati pri tem angleške dominijone in med poljo prirediti v avstralskih vodah mornarske manevre. Anglija hoče s tem zopet svojim dominijonom in vsemu svetu pokazati, da je njena mornarica zopet dobila svojo »strategično prostost«, da je veličina angleškega imperija na morju zopet vzpostavljena. Britanska vlada pa tudi kaže, da se je odločila zopet pridobljeno prostost mornarice v prihodnjih letih izrabiti učinkoviteje v podporo svoje zunanje politike. O tem prepričuje za nas še posebno važno dejstvo, da namerava pomnožiti in ojačiti svojo morskilo v Sredozemskem morju. Angliji je pač na tem, da z vsem poudarkom ustvari lokalno ravnovesje treh sredozemskih sil. Sigurnost svetovne morske ceste mimo Gibraltarja, Malte in Sueza ji mora zagotoviti močna mornarica z bazo na prvih dveh strategično tako važnih točkah. Pred kratkim je prvi

lord admiralitete obiskal Malto (angleški utrjeni otok v Sredozemskem morju v bližini italijanske obale) ter inšpiciral tamošnje pristaniške naprave. Gre torej za načrte, ki veliko govore Franciji in Italiji.

Komaj bi bilo smatrati za sam slučaj, ko je pisal za časa zadnje angleško-italijanske napetosti neki oficijozni londonski list z nenavadno odkritostjo, da namerava admiraliteta že nekaj časa sem prestaviti več bojnih ladij in drugih enot v Sredozemsko morje. V Rimu so ta razločen migljaj gotovo dobro razumeli. Saj je bil jasen in oster odgovor na Mussolinijeva pomorska junaštva in na njegove izjave o »sredozemskomorskih parasitih«, katerih izjav v Londonu niso niti prezrli niti pozabili.

Za nas Jugoslovane so te stvari gotovo zelo zanimive, ker ne samo Grki, temveč tudi mi prebridko čutimo, da je treba v Sredozemskem, pa tudi v našem Jadranskem morju policije, ki bo znala in mogla preprečiti razna moderna piratstva, pa naj jih izvršuje tudi kak dvatisočletni civiliziranec.

O sladkorju.

Čehi poročajo, da je izvoz sladkorja v zadnjem času zastal, ker je zlasti Anglija zelo oprezna; to pa vsled riskiranega transporta preko Nemčije in vsled negotovosti sladkornega svetovnega trga. Ker iz inozemstva ni naročil, bodo rafinerije doma bolj ponujale, zlasti kadar se bo kampanja povsod razvila. Na Češkem največje rafinerije s kampanjo še niso začele, na Moravskem in Slovaškem se pa že opaža konkurenca rafinerij. Pravijo, da dela industrija temeljni pogrešek, ker hoče z neobveznimi dogovori določiti enotno ceno za sladkor. Tako so češke rafinerije pred par dnevi z ozirom na trdnjšo tendenco svetovnega trga določile enotno ceno 435 kron; to je za pet kron več, kakor je bilo prej, in se zdi, kakor bi prejšnji kartel v tej ali oni obliki obstojal naprej. — Primerjaj naš članek: Razdružba sladkornega kartela, 16. okt. t. l. — Prosta konkurenca se bo poznala šele čez nekaj časa, ko bodo premagane težkoče prehodne dobe.

Z dunajskega trga pa to-le poročajo: Razmerno majhne zaloge na svetovnem trgu so povzročile meseca septembra dvigavanje cen v skokih in so privedle nekatere češkoslovaške tovarne do sklepa, da začnejo s kampanjo kolikor mogoče hitro in da spravijo prvi sladkor že s koncem septembra na trg. Seveda so po sladkorju zelo povpraševali; ker so pa med tem začele s kampanjo tudi druge rafinerije, je ponudb sedaj zelo veliko. Zato so šle cene spet dol. To poročilo je samo dva dni za češkim poročilom in se že vidi razlika. Nadaljna višina cen je odvisna v prvi vrsti od Kube. Tam se bo decembra začela žetev in bo pridelek odločilno vplival tudi na evropske cene. Dosedaj uradnih ce-

nitev o pridelku na Kubi še ni, privatnim cenitvam o pridelku 33.5 milijonov meterskih stotov pa ne verjamejo. Mislijo pa, da bo tudi boljši pridelek — recimo 36.5 milijonov meterskih stotov, kakor je bil lani — pognal cene navzgor. Evropski pridelek obeta razen v Franciji povsod dobre rezultate, poleg Češkoslovaške in Avstrije tudi v Rumuniji, Bolgariji in Jugoslaviji; prevladuje mnenje, da bodo te države v bližnji bodočnosti krile svojo potrebo lahko same. Ogrska bo zopet lahko izvažala, Poljska pa v prihodnjih mesecih ne, pridelek ni bil tak, kakor so pričakovali. Kakor omenjeno, je bil tudi na Francoskem pridelek slab in se je vrhu tega še zakasnil, tako da so morali Francozi kupovati sladkor z Jave.

Ljubljanski velesej.

Komaj se je zaključil letošnji, krasno uspeli III. velesej, že se vrše prve priprave za prihodnjeletni, četrti, ki se bo vršil nekako v istem času kot pretečeni.

Organizatorji Ljubljanskih velesojmov razmišljajo o tem, da bi se velesejem reorganiziral in še bolj prilagodil sedanjim prilikam.

Prihodnji velesejem bo centraliziral industrijo, obrt in trgovino cele države, posebno pa ono Slovenije, ker se je doba prirejanja industrijsko-obrtnih razstav v Mariboru zaključila in se bo naša bujno cvetoča industrija in obrt na severu naše države reprezentirala na skupni prireditvi, na IV. velesejmu v Ljubljani. Posebno se bo še prihodnje leto polagala pažnja na našo obrt, da bo i ona častno zastopana in pokazala, da vodi njena pot kvišku, k napredku, in pa na naše kmetijstvo.

Pridobitne kroge iz sedanjih kriz ne bo rešil nihče, premagati jih morajo sami z vztrajnim delom. Veselje

do dela pa se podprepi s samozavestjo v našo moč in zmožnost. Pogled na vsako leto bolj razvijajočo in izpopolnjujočo se produktivnost pridobitnih krogov, ki pokažejo svoje proizvode javnosti enkrat na leto, na Ljubljanskem velesejmu, osvežuje in poživlja njihovo samozavest.

Velesejmi v Ljubljani so rodili že obilo dobrih sadov, zveze naših industrijalcev, trgovcev in obrtnikov s pridobitnimi krogi Hrvaške in južnejših krajev naše države ter inozemstva so njih uspeh. Oni, ena najvažnejših narodno-gospodarskih institucij, so se izkazali potrebnim za razvoj in napredek naše mlade industrije, obrti in trgovine in jih je

treba že danes smatrati kot trajno ustanovo. Od vseh po vojni prirejenih velesejmov ima ljubljanski največ predpogojev za uspešen obstoj: nahaja se v onem delu naše države, kjer je industrija najbolj razvita, torej v našem industrijskem centru, poleg tega ima pa Ljubljana najbližje in najugodnejše zveze z inozemstvom, ker je z ozirom na dejstvo, da smo v industrijskih izdelkih od inozemstva še vedno odvisni, največje važnosti. Severni in zahodni narodi Evrope imenujejo Ljubljano ključ do bregov Jadranskega morja in vrata, skozi kateri vodijo ceste v Orijent, kar daje pečat tudi ljubljanskim velesejmom.

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Leskovcu je 275 razvojov in 6 strojev za snovanje in apreturo ter parni stroj z 1000 konjskimi silami. Tkalnice izdelujejo »americain«, platno za vojaško perilo, platno za vojaške obleke, platno za šofore in podobne predmete.

V Beogradu se nahaja tovarna tkalnica Milana Ječmenice in komp., ki ima lastno pletilnico trikotaže in lastne predilnice. Razvojev ima 166, dalje vse potrebne stroje za navijanje, snovanje in škrobenje preje kakor tudi za osnaženje in apretiranje tkanin. Izdela letno okrog 60.000 komadov barhenta in flanele, komad po 35-40 metrov dolg in 10.000 tucatov robcev. Tovarna se bo v kratkem razširila tudi za beljenje, barvanje, tiskanje in apretiranje bombaževih tkanin za lastni in tuj račun.

V Nišu obstoja »Prva kralj«. Srbska privilegirana tovarna za tehnično industrijo Mite Ristića in sinov. Ona ima 300 mehaničnih razvojov in vse potrebne stroje za sukanje, namotavanje in tiskanje. Delavcev zaposluje 200. Izdela letno 1 milijon do 1 milijon 200.000 metrov platna. Specialiteta njenih izdelkov so »šamije«, »ciceve« in na podoben način tiskane tkanine.

V Leskovcu se nahaja tovarna bombaževih tkanin in volnenih ter svilnih žnor Lazarja Dundjerski i komp. Podjetje ima 33 mehaničnih razvojov in izdeluje srbsko platno, zefire, prte, brisalke, robce in servijete.

V Vlasotincu se nahaja tovarna bombaževih tkanin z imenom »Labud«, ki je last Jogračevića, Stojanovića in Bondžulića. Podjetje ima 23 razvojov od 65 do 132 cm širine in pet strojev za navijanje. Izmed trojice podjetnikov je gospod Bondžulić šolan tkalec iz tkalske šole na Češkem.

V Užicah se nahaja prva pooblaščenca užiška tkalna delavnica. Podjetje ima na reki Čefinji 2 in pol metra visok jez in 850 m dolg s 3.20 m vodnim padcem in s turbinami, katerih ena ima 60, drugi dve pa po 30 konjskih sil, ter 4 motorje v razni jakosti, ki producirajo 100 kilovafov električnega toka. Razen tega ima lokomobilno za 55 konjskih sil. Električni tok služi tudi za razsvetljavo mesta zvečer, medtem ko se podnevi uporablja tok za obrat tovarne. Poleg tega ima žago z dvema jarmi. Predela letno 3 do 4000 debel za stavbeni les. Tkalnica ima 129 mehaničnih razvojov in vse stroje, ki so potrebni za sukanje in osnovanje preje, za škropljenje in kaldriranje ter apretiranje tkanin. Izdeluje letno 100.000 m američana, 50.000 m barhenta, 150.000 m srbskega platna, 5000 tucatov robcev, 1500 tucatov prtov, 50.000 m gradla, 20.000 m zefira in 2000 tucatov brisalk, 100.000 m platna za slamnate postelje, 5000 m šofornega platna in 20.000 m platna za ladje. Blago slovi kot izredno lepo, trpežno in trajno. V tkalnici je zaposlenih 164 delavcev, v centrali 8, na žagi pa 4.

V Dovem Sadu obstojajo: 1. Tkalnica Nicića in Kamherja, ki ima 12 mehaničnih razvojov in dva stroja za sukanje in namotavanje preje ter en stroj za snovanje preje. Letno izdelata 80.000 m srbskega platna. Zaposluje 16 delavcev. Izdeluje srbsko belo platno od angleške številke 24, ki ga prodaja po Srbiji. Belo srbsko platno št. 32 prodaja po Vojvodinji. Belo srbsko tenko platno št. 60 prodaja po Vojvodinji, osnovno št. 24 in poško št. 10 rumene barve pa prodaja po Bosni. Debelejše niti so dvožične pri preji gornjih števil. — 2. Poleg tega se nahaja v Novem Sadu tkalnica bratov Stanković, ki

ima osem mehaničnih razvojov za izdelavo platna.

V Kuli ima Janoš Varga mehanično tkalnico, ki izdeluje namizne servijete in prte.

V Derventi v Bosni se nahaja industrijska in trgovska delniška družba »Ukrina«, ki ima 34 razvojov, 2 stroja za sukanje in 1 stroj za snovanje osnove. Podjetje ima parno lokomotivo s 40 konjskimi silami. Izdeluje takozvano srbsko-bosansko platno. Število razvojov namerava povečati na 60 komadov.

V Sarajevu se nahaja poleg tkalnice preprog tudi tkalnica vezenin na bosanskem platnu, ki izdelata letno okrog 3000 m platna.

V Dugi Resi na Hrvaškem se nahaja delniška družba domače tovarne preje in bombaževih tkanin. Ima 190 razvojov z vsemi potrebnimi pomožnimi stroji ter je v stanju pri osemurnem delavniku izdelati 1 milijon 738.000 m surove, 198.300 m beljene in 493.000 m barvane robe. Preje izdelajo pri osemurnem delavniku 766.000 kg na leto. Delavcev zaposlujejo v celotnem obratu 1400. (Dalje sledi.)

Najboljši
PREMOG, DRVA IN OGLJE
kupite najceneje pri
Družbi Ilirija, Ljubljana
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.

Trgovina.

Spomenica trgovcev v Subotici. Zveza trgovcev je naslovila prošnjo na finančno ravnateljstvo, da se prekine uterjavanje davkov do tedaj, dokler se ne olajša novčana kriza. Uterjavanje davkov ogroža trgovino in industrijo, ker trgovci in industrijalci nikakor ne morejo nabrati ogromnih vsot za plačanje davkov.

Izvoz živine na Bavarsko. Po poročilu ministrstva trgovine in industrije je bavarska vlada sklenila, da se uvede posebna uvozna taksa za klavno živino, ki bi se uvažala na Bavarsko iz kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, iz Češkoslovaške, Rumunije, Madžarske in Avstrije. Uvozna taksa znaša 5000 mark za govedo in 1000 mark za vsakega prašiča ali ovco.

Trgovina z vinom v Avstriji. Letošnja kvaliteta vina je mnogo bolj nego lanske. V lokalni trgovini notira mošt 5 do 6 lisoč Ka za liter. Za staro vino je cena narasla in notira v prodaji na debelo liter 8000 Ka.

Trgovinska pogodba med Poljsko in Rusijo. Delegat sovjetske Rusije Kopp je prispel v Varšavo, da vodi v zunanjem ministrstvu zaključna pogajanja glede trgovske pogodbe med Poljsko in Rusijo.

Trgovski koledar za leto 1924

izda v kratkem Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani, Gradišče 17/L, kamor je nasloviti naročila.

Bilanca češke sladkorne industrijske družbe izkazuje za pretečeno kompanjo okroglo 6.3 milijone č. Kron čistega dobička. Letošnja dividenda znaša 30%.

Trgovinska pogodba med Češko in Ameriko. Dne 29. oktobra je bil z izmenjavo not sklenjen začasni trgovski dogovor med Češkoslovaško in Zedinjenimi državami. Uredilo se je predvsem vprašanje uvoznih in izvoznih carin.

Povišanje cen premogu na Poljskem. Ponovno se je povišala cena za dobroski, krakovski in gornješleski premog. Momentano znaša cena za dobroski in krakovski premog 400.000 poljskih mark, a za gornješleski premog 475.000 poljskih mark za meterski stot.

Izvoz ruskega žita. V toku izvozne perijode od 15. avgusta do 10. oktobra se je izvozilo nad 8 milijonov pudov žita. Od tega odpade na Nemčijo 5 milijonov pudov žita, posebno rži, ječmena in pšenice. Ostanek se porazdeli na Holandijo 2 milijona pudov, na Dansko 500.000 pudov, na Finsko 500.000 pudov.

Glasovi za odpravo trgovskega sodstva v Češkoslovaški. Kakor pri nas, imajo tudi na Češkem prejšnje avstrijske zakone, po katerih so predvideni za trgovske pravde posebni trgovski senati, obstoječi iz poklicnega sodnika in prisodnikov iz trgovskih krogov. Ministrstvo za izenačenje zakonov pa sedaj predlaga, naj se ti kombinirani senati odpravijo in tudi trgovske pravde sodijo od navadnih senatov. To utemeljuje med drugim z razlogom, da se mešani senati niso obnesli, ker so itak morali skoro vedno zaslišavati izvedence. Namen, da bi lajški sodniki nadomestili izvedence torej ni bil dosežen. Justično ministrtvo se temu seveda upira in je zato dvomljivo, da bi ta predlog, ki tudi nas radi identičnih naših postav interesa, uspel.

Industrija.

Reaktivacija visokih peči v Škvednju pri Trstu. Kakor piše »Jugoslovenski Lloyd« bodo visoke peči Kranjske industrijske družbe v Škvednju pri Trstu zopet obnovile obrat. V Škvednju nahajamo tri visoke peči, ki producirajo 200 tisoč ton v letu.

Pivovarne v Češkoslovaški republikli. Po najnovjših statističnih podatkih se je letos produciralo v 591 pivovarnah

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Do teh sklepov je prišel Itzig, in ko je ves načrt še enkrat dobro premislil, je vtaknil denar pod blazino na postelji, skrbno zaklenil vrata, postavil pred nje težak stol in se vrgel, izmučen vsled dnevnega napora, na svoje trdo ležišče.

Ehrenthal svoje žrtve, barona Rothsaffela, ni več izpustil iz rok; irdno je namreč upal, da se bo po prvem dobičku, ki ga je naredil pri hipoteki, dalo iz njega še marsikaj izmozgati.

»Kmalu bi vam bil pozabil nekaj povedati, gospod baron,« je dejal ob priliki nekega obiska pri plemenitašu. »Slišal sem, da se snuje neka družba, ki ima namen, zgraditi v neposredni bližini vašega zemljišča tvornico sladkorja. Nagovarjajo me, naj tudi jaz pristopim k njej kot družabnik. Ker ste mi pa izjavili nekoč, da nameravate vi sami ustanoviti enako tvornico na svojem posestvu, sem hotel vendar le poprej slišati, kako je danes vaše mnenje o tej zadevi.

Baronu je bilo to poročilo zelo neprijetno. Ze leta in leta se je pečal z mislijo, da bi zgradil na svojem zemljišču enako tovarno; ogle dal si je že celo množico takih podjetij, dal si predložiti načrte, pogajal se s tehniko, celo prostor je že določil, kjer bi se imela postaviti zgradba, da bi čim manj kazila zunanje lice posestva. Začetkoma se je z veliko vnemo oprijel tega načrta, toda polagoma se mu je začel dozvedevati kot manj mikaven. Kot previden mož je imel strah pred novo in še nesigurno industrijo. Slišal je tudi pritožbe nekaterih svojih znancev glede velikanskih stroškov, pred vsem pa glede nemirov in sitnosti, ki jih povzročata tako podjetje. Za to se je končno odločil, da bo še nekaj let pustil svoj kapital naložen, sicer mu bo donajal le nizke obresti toda užival bo svoj mir. Zdej pa naj bi napravilo, ki si jo je sam prihranil za prihodnji čas, izvršili drugil jasno je bilo, da pade na ta način njegov lastni načrt v vodo, kajti dve enaki tovarni v neposredni bližini bi morale biti v napolje druga drugi. Vznevoljen je zaklical: »In ravno zdaj, ko sem oddal svoj denar za nekaj let drugim na razpolago!«

»Gospod baron,« pravi Ehrenthal, »vi ste bogat mož in uživate ugled v okolici. Ako se izjavite, da hočete to tovarno sami postaviti, tedaj

se delniška družba razide še istega dne.«

»Saj veste, da tega zdaj ne morem,« razdraženo odvrne plemenitaš.

»Ako hočete, milostni gospod, tudi morete,« odgovori trgovec s spoštljivim nasmehom. »Meni ne pristojta, da bi vas nagovarjal k temu delu. Saj vam tudi ni sila, da bi si morali služiti denar. Toda, ako mi rečete danes, Ehrenthal, zgraditi hočem tovarno, tedaj dobiš kapitala na razpolago, kalikor hočete. Jaz sam vam lahko ponudim vsoto sedem do deset tisoč tolarjev. Ostali denar, ki bi ga potrebovali, vam preskrbim proti nizkim obrestim. Za vsoto, ki vam jo dam jaz, se mi obvezete, da me vzamete za družabnika, in sicer do dne, ko mi vrnete moj denar. Za ostali znesek naročite hipoteko na svoje posestvo, dokler ne vrnete v nekoliko letih celega posojila.

Predlog je bil navidez nesebičen, celo prijateljski, toda plemenitaš je vendar občutil veliko izpremembo, ki bi jo povzročila taka kupčija v njegovem življenju. Z nezaupanjem proti samemu sebi, kakor tudi proti Ehrenthalu, je gledal v bodočnost, polno zapetljajev. Za to se je pokazal proti Ehrenthalovem predlogu zelo hladnega: »Hvala za zaupanje,« mu je dejal, »toda ne maram s tujim

denarjem graditi tega, kar bi prinašalo blagoslov le tedaj, če bi bilo zgrajeno z lastno imovino.«

Ehrenthal se je moral zadovoljiti s tem odgovorom. Ko je odhajal, se je pri vratih še enkrat obrnil ter dejal: »Saj celo stvar še lahko premislite, gospod baron; delniško družbo si upam štiri tedne zadrževati, da ne bo podvzela še nikakih odločilnih korakov.«

Le kdor je zavzemal kdaj v svojem življenju kako važno in odločilno mesto, si lahko predstavlja kopico pisem, ki so dohajala baronu v naslednjih dneh iz mesta. Iz vseh pisem je odmeval eden glas: posodimo vam za vaše podjetje denarja, kolikor želite. Plemenitaš je bil skrajno začuden, ko je videl, na kak lahek način se mu stekajo ogromni kapitali, in da se zdaj zanimajo zanj celo popolnoma neznani ljudje, kojih imen poprej še nikoli niti čul ni. Smatral je to za zaupanje, ki ga kažejo ljudje do nameravanega podjetja in tako se je polagoma tudi sam sprijaznil z mislijo, da si za zgradbo tovarne izposodi denar od tujih ljudi. Le nekaj se je protivilo njegovemu ponosu, da bi moral namreč postrežljivega Ehrenthala trpeti poleg sebe kot svojega družabnika. Zato je sklenil, da se mu z ničemer drugim ne obveže, kakor da mu za izposojen denar plača pri-

6,122.668 hl piva (od tega 99,27 odstotkov za domačo uporabo in 0,75 odstotkov za izvoz). Trošarina na pivo je znašala v letu 1922 168,347.096 Kč, a davke na zemljišča 61,868.460 Kč. Na posameznega državljan republike odpade 44,7 litrov produciranega piva in 16,91 Kč uplačanega davka na pivo in zemljišče.

Zaščita angleške industrijske svile. Komisija, katero je imenoval Board of Trade, da prouči situacijo, povzročeno s strani konkurence tuje industrije domači industriji svile, je na eni zadnji seji sklenila, da se v svrhu zaščite domače svilene industrije določi uvozna pristojbina za tuje svilene izdelke.

Tekstilna industrija v Zedinjenih državah. Predilnice Nove Anglije obratujejo sedaj z 60 do 65 odstotki njih kapacitete; lekom enega meseca bodo zmanjšale obrate na 45 odstotkov.

Denarstvo.

1 dolar 130 milijard mark. Dolar je veljal dne 1. t. m. 130 milijard, dne 31. oktobra popoldne še 80 milijard. Kruh stane 10 milijard, mleko 3,8 milijard, nadalje 100 funtov margarine 61,21 zlatih mark, maslo 94,16 zlatih mark.

Balkanska Kreditna banka. Balkanska Kreditna banka je sklenila, da poviša svoj kapital z novo emisijo 10.000 delnic po 100 Din. Podpisovanje bo trajalo od 20. do 30. novembra t. l.

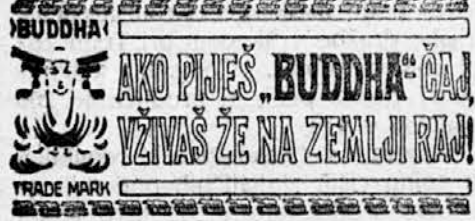
Nemška državna indeksna številka za življenske potrebščine od 29. oktobra je narasla proti prošlemu tednu za 349 odstotkov.

Obtok bankovcev v Avstriji se je po izkazu 23. oktobra zmanjšal za 18,9 milijarde na 6136,8 avstr. kron.

Dolgovni Angliji. Beogradska vlada je dobila te dni od angleške vlade poziv o plačanju dolgov Angliji, sklenjenih pred vojno in v teku vojne. V ministrstvu zunanjih zadev, v oddelku za izvrševanje mednarodnih pogodb, je izgotovljen večji referat o vprašanju angleških dolgov. Referat se bo predal te dni ministrstvu zunanjih del, ki naj potem odgovori angleški vladi.

Nove nemške novčance. Berlinska vlada je sklenila, da pretiska stare novčance od 5000 mark na 5 milijard mark.

Nove milijonske novčance v Madžarski. Ogrski finančni minister je dal natisniti 500.000 komadov novčanic po 1 milijon, ki se bodo v najkrajšem času predale prometu.

merne obresti. V tem sklepu ga je potrdilo še pismo, ki ga je istočasno z obilico dopisov od drugih neznanih oseb prejel od nekega neznanega lžiga. Glasilo se je: »Gospod baron naj ne dela kupčije z Ehrenthalom, ko se govori tukaj v mestu. Ehrenthal je sicer bogat mož, toda pri prijaznosti, ki jo izkazuje napram vam, zasleduje svoje posebne namene. Svarim vas, da ga vsaj za družabnika ne vzamete. Jaz, pisec teh vrstic, vam preskrbim veliko boljši kapital in popolnoma druge udeležence.«

Štiri tedne se je še boril plemenitaš sam s seboj in z notranjo neodločnostjo, ko pa je prejel pismo od Ehrenthala, v katerem ga je ta prosil, naj mu hitro naznani kako se je odločil, češ da ni več mogoče zadrževati posameznih družabnikov, tedaj je takoj napravil odločilen korak. Sporočil je svoj sklep Ehrenthalu in pričel s pripravami za gradbo tovarne.

Nekega jutra je stopil Ehrenthal praznično oblečen v sobo k svoemu sinu. »Ali se hočeš peljati danes z menoj na posestvo Rothsaftela? Baronu sem dejal, da te pripeljem seboj in predstavim rodbini.«

Bernard je skočil pokonci: »Toda oče, saj sem pri gospodi vendar popolnoma neznan!« (Dalje sledi.)

Promet.

Proga Topčider - Mala Krsna. Prometno ministrstvo objavlja polom listkovnega urada, da se dela na zgradbi važne proge Topčider - Mala Krsna (normalnoirn) bližajo koncu. Po informacijah iz zanesljivih virov je zelo verjetno, da bo vozil vlak koncem tega ali začetkom prihodnjega tedna. Za odhod tega vlaka se delajo velike priprave.

Telefonska zveza Dunaj - Beograd. V sredo je bila otvorjena nova direktna telefonska linija med Beogradom in Dunajem. Proga je baje zelo dobra in je rezervirana samo za mednarodne pogovore. V luzemskem prometu se ne bo uporabljala.

Železniška proga Bujanovac - Gnjilane - Uroševac. Iz Beograda javljajo, da je sestavljena komisija za trasiranje te normalnoirnne proge, katere zgradbo je odobril ministrski svet te dni. Komisija prične z delom v nekaj dneh.

Železniški tarifi v zlatu v Nemčiji. S 1. novembrom je začela uprava nemških državnih železnic zaračunavati osebne, blagovne in priljažne pristojbine v zlatu. Preračunavanje zlate marke v papirne marke se bo določilo dnevno na podlagi službenega tečaja dolarja, kar se bo dnevno sporočilo železniškim postajam.

Podražanje madžarskih železnic v prometu z Jugoslavijo. Ministrstvo s obratovanja je dobilo poročilo iz Madžarske, da se 15. t. m. povišajo železniški tarifi za prevoz potnikov in robe iz naše kraljevine v Madžarsko. Osebni tarifi se povišajo za 70%, tovorni pa za 20%.

ITO paslo za čiščenje zob najrajši uporabljajo vsi kadilci.

Razno.

Vojne olajšave po novem zakonu o ustroju vojske in mornarice. Po naredbi ministrstva vojske in mornarice z dne 25. septembra 1923, F. Dj. št. 41.150 in z dne 6. oktobra 1923, F. Dj. št. 42.993, se letos potrjenim mladeničem določi rok službe v kadru po novem zakonu in po novem zakonu se priznajo tudi vojne olajšave. — Rok službe za vse vrste orožja, razen mornarice, je določen na 18 mesecev, skrajšani rok pa na 9 mesecev. Mornarji služijo 24 mesecev, dijaki, ki imajo najmanj šest razredov srednje šole, 9 mesecev, če pa po devetih mesecih ne napravijo izpita za rezervnega častnika, 14 mesecev. Bogoslovci služijo 6 mesecev, samci ali osamelci, ki nimajo imetja, služijo polni rok, dediči imetja pa skrajšani rok. — Člen o vojnih olajšavah se nekoliko razlikuje od dosedanjih določil. Novo določilo se glasi: a) V rodbinah, v katerih so samo ženske, se nabornik oprosti koš hranilec kadrovske službe le tedaj, če rodbina plačuje 20 ali manj dinarjev neposrednih letnih davkov. b) Nabornik iz rodbin, v katerih so samo ženske, služi skrajšani rok 9 mesecev koš prvenec ali edinec, če rodbina plačuje nad 20 dinarjev neposrednih davkov. c) Potrjenim nabornikom iz rodbine, ki plačuje manj koš 20 dinarjev neposrednih letnih davkov, ako ima brata pod 17 let starosti, se odloži služba v kadru dotlej, da mlajši brat izpolni 17. leto, in to le do 25. leta nabornikove starosti, nato pa služi skrajšani rok. č) Skrajšani rok 9 mesecev se prizna tudi onim rekrutom, v čigar rodbini sta od leta 1921. do 1920. padla ali umrla vsled ran iz vojne službe dva ali več članov rodbine. Vsi leta 1899., 1900., 1901., 1902. in 1903. rojeni mladeniči, ki so bili letos potrjeni koš hranilci, samci ali samohranilci, ter oproščeni službe v kadru se pozivajo, da do 4. novembra t. l. predložijo rodbinske pole in potrdilo davčnega urada v posrednem letnem davku mesnemu vojaškemu uradu v »Mesnem domu«. — Rekrutom, katerim sta v družini od 1912 do 1920, kakor zgoraj omenjeno, padla ali umrla dva ali več članov rodbine, je takoj, vsaj pa v dveh mesecih mesnemu vojaškemu uradu v »Mesnem domu« predložiti dokazila. Teh rokov se je strogo držati, ker se na pozneje vložene prošnje ne bo oziralo.

Potrdila o državljanstvu. Vsak čas se pripeti, da prosijo stranke, naj bi jim magistrati ali okrajna glavarsva potrdila, da so jugoslovenski državljanji,

Ministrstvo za notranje zadeve je z odlokom Sl. 3617 z dne 26. aprila 1923., oz. U 5539 z dne 26. aprila 1923. rešilo, da je za izdajanje svedočb (spričeval, potrdil) kompetentno ministrstvo za notranje zadeve. Prošnje za izdajanje potrdil o državljanstvu je vložili pri magistratu (okr. glavarsvu); priložili je domovnico in rojstni list, pri poročenih tudi poročnih list. Za potrdilo je priložili takšno marko deset dinarjev, prošnjo in priloge pa je kolekovali po splošnih predpisih.

Vidiranje polnih listov med CSR in Francijo ukinjeno. Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani naznanja vsem v Sloveniji živečim češkoslovaškim državljanom, da je na podlagi dogovora med rancosko in češkoslovaško vlado ukinjeno vidiranje polnih listov za državljane francoske oziroma čehoslovaške republike. Za prestop meje češkoslovaške republike zadostuje za francoske državljane iz kontinentalne Francije in Alžira francoski polni list in za prestop meje kontinentalne Francije in Alžira za češkoslovaške državljane veljavni polni list češkoslovaške republike brez vizuma. Ostali predpisi glede polnih listov osianejo seveda še nadalje v veljavi.

Tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje za leto 1924 ofertalno licitacijo za prevoz monopolskih predmetov na dan 30. novembra t. l. Natančni pogoji so na razpolago v ekonomiji tobačne tovarne v Ljubljani.

Izseljeniško vprašanje. Izseljeniški komisariat v Zagrebu javlja: Varanje in odiranje izseljencev. Priseljenci v Zedinjene države Amerike, zlasti novinci, so izročeni radi nepoznanja razmer in angleškega jezika odiranju raznih prenočišč, izvoščkov in navadnih separjev. Pogosto se jim tudi ponujajo v nakup akcije pasivnih podjetij ali celo takih, ki sploh več ne obstoje, v obče akcije brez vsake vrednosti. Prav tako se ponujajo v nakup zemljišča, neporabna za poljedelstvo, odnosno za stavbene svrhe (močvare, silna oddaljenost od železnice, nerodovitni svetl), kar kupuje nepoučeni tujec, ne da bi preje ogledal. Za zaščito proti takim prevaram obstoji v New Yorku »Council of Immigrant Education« (odbor za pojasnila priseljencem). 244 Madison Ave. New York City, ki skrbi za to, da se po možnosti prepreči izkoriščanje priseljencev. — Izseljevanje dijakov v Z. d. A. preko kvote. Ko je letna kvota naših izseljencev izčrpana, se morejo seliti v Zedinjene države Amerike le še dijaki in sicer samo na začasno bivanje. Vložili pa morajo prošnjo za dovoljenje na Secretary of Labor potom pristojnega ameriškega konzulata v Beogradu, odnosno v Zagrebu. V prošnji morajo dokazati, da so diplomirani absolventi višjega učilišča, v bistvu ekvivalentnega normalni ameriški univerzi, dalje kakšne eventualne uspehe imajo na znanstvenem polju ter končno podrobno navesti, kateremu študijskemu delu se hoče posvetiti v Zedinjenih državah Amerike. Natančnejša pojasnila daje pristojni ameriški konzulat.

Svetovna produkcija in uporaba bombaža. Najvažnejša surovina tekstilne industrije je bombaž. V produkciji bombaža zavzema vodilno mesto severoameriška Unija. Po statistiki mednarodnega inštituta za poljedelstvo v Rimu je pridelala v preteklem poslovnem letu 1922/23 (poslovno leto pri bombažu obsega dobo od 1. avgusta do 31. julija prihodnjega leta) 10,300.000 bal bombaža napram 8,400.000 v predidčem letu 1921/22. Ameriška produkcija tvori polovico svetovne produkcije, med tem ko je pred vojno znašal delež Unije 60%. Ameriška produkcija je sedaj mnogo manjša od predvojne. Vzrok za to nazadovanje leži v tem, da so ameriški producenti radi padca cen sami skrčili produkcijo, deloma pa tudi radi velike škode insektov. Drug važen producent bombaža je britska Indija, ki je udeležena na svetovnem donosu s približno 25%. V letu 1922/23 je bilo produciranega bombaža 5,200.000 bal in je produkcija nasproli leta 1921/22 napredovala za 700.000 bal. Tretje mesto zavzema Egipt, ki daje večinoma boljše vrste bombaža, s produkcijo 1,300.000 bal, kar znači napram letu 1921/22 višek 300 tisoč bal. Izredne važnosti je Kitajska, katere produkcija se pa da težko ugo-

loviti, ker imamo samo cenitve. V letu 1921/22 je dosegla 1,300.000 bal, kar se porabi večinoma doma. Rusija ima v Turkestanu velike nasade, ki so pa radi državljanske vojne zelo propadli in so dali v letu 1922/23 samo 100.000 bal, pred vojno pa 1,100.000. Bodočnost ima pred seboj gojitev bombaža v južni Ameriki (Argentinija, Peru, zlasti pa Brazilija) in Afriki. Na celnem svetu se je lorej v preteklem letu pridelalo 19 milijonov 900.000 bal bombaža, kar zaostaja za predvojno produkcijo, ki je dosegla v letu 1914/15 maksimum 28 milijonov 500.000 bal. Se slabše je bilo v letu 1921/22, ko je znašala produkcija samo 16,900.000 bal. Za svetovni trg prihajajo predvsem sledeče dežele v poštev: Unija, britska Indija in Egipt. V letu 1922/23 so izvozile 11,519.000 meš. slolov, oziroma 6,473.000, oziroma 3 milijone 252.000. V primeru s predvojnimi časom je ameriški eksport padel skoro na polovico, indijski neznažno napredoval, egipčanski pa je slacionaren. V zmanjšanem eksportu Unije se izraža obseg industrijalizacije, ki se je tam lekom let izvršila. Najvažnejši uvozniki bombaža so industrijske države Evrope in Japonska. Razmerje nam kažejo sledeče številke: Uvoz v letu 1922/23: v Anglijo 5,648.000 meš. slolov, v Francijo 3,141.000, v Nemčijo 2,306.000, v Italijo 2,071.000, v Japonsko 5,811.000, v Češkoslovaško 603.000, v Belgijo 674.000 itd. O konzumu bombaža nas najbolje pouči statistika, ki jo je sestavila »International Cottonspinners Federation«, iz katere posnemamo najvažnejše podatke. Na celnem svetu se je nahajalo 31. julija letos 156,576.000 vreten, od tega v Evropi 100,469.000, v Ameriki 40 milijonov 943.000, v Aziji 14,889.000, ostalo v Avstraliji. Po posameznih državah in deželah so se vretena razdelila takole: Anglija 56,583.000, Unija 37,397.000, Nemčija 9,605.000, Francija 9,600.000, Rusija 7,246.000, britska Indija 7 milijonov 331.000, Japonska 4,877.000, Italija 4,570.000, Češkoslovaška 3,508.000, Kitajska 2,680.000 itd. Izmed za nas najvažnejših držav je omeniti Avstrijo z 1,023.000 vreteni in Poljsko z 1,200.000. Naša država ima 200.000 vreten. Veliko povečanje števila vreten in s tem hitro razširjanje bombažne industrije in sploh evropeizacije izkazuje Kitajska, za njo tudi Japonska. Bombažna industrija se dobro razvija tudi v ameriških državah kakor Braziliji in Mehiki. Konzum najvažnejših držav (v balah) je bil sledeč: Unija 1922/23 6,622.000, Anglija 2 milijona 596.000, Japonska 2,510.000, Nemčija 1,176.000, Francija 863.000, Italija 859 tisoč, Španija 353.000 itd. V konzumu bombaža zavzema prvo mesto Unija, čeprav po številu vreten zaostaja za Anglijo. Angleška bombažna in sploh tekstilna industrija nima več stalnih trgov in njena nezaposlenost je velika, medtem, ko v Uniji vsa vretena vedno delajo. Ker jim je prevsem zasiguran ogromen domači trg.

K. P.

Računski stroji

THE REX CO., LJUBLJANA.

Izseljevanje iz naše države. Meseca septembra se je izselilo iz naše države skupno 1035 oseb, med njimi 584 moških in 451 žensk. V Zedinjene države je odšlo 549, v Kanado 31, v Argentinijo 321, v Čile 16, v Brazilijo 89, v ostale države Amerike 5 in v Avstrijo 24 oseb. Od januarja do konca septembra se je izselilo iz naše države 4011 oseb, vsakakor majhno število oseb, ako se pomisli, da se je prejšnja leta samo iz Hrvaške in Slavonije izselilo okoli 70.000 ljudi. Poleg tega števila naših državljanov je odpoštovalo iz naše države v istem času 1427 tujih državljanov.

Uporaba sladkorja v Severni Ameriki. Severoameriški strokovnjaki za sladkorno industrijo cenijo, da bo znašal konzum sladkorja kampanje 1923-1924 18,600.000 lon.

Brezposelnost v Švici. Tekom meseca septembra je število popolnoma brezposelnih v Švici naraslo od 22.554 na 22.830. Število delno brezposelnih se je zvišalo za 915 in je doseglo koncem septembra število 14.432. Celokupno

število brezposelnih je s tem naraslo za 1191, to je od 36.061 na 37.252.

Reja zverin v Kanadi. Po poročilu visokega komisarijata za Kanado v Londonu je reja divjih živali v svrhu pridobivanja kožuhovin znatno napredovala. Število posestnikov, ki se s tem pečajo, je naraslo v preteklem letu na 1009. Od teh se je pečalo 960 z rejo lisic, 3 z rejo skunksov, 1 z rejo kunic, 5 z rejo bobrov. Izza leta 1921. se je število posestnikov povišalo za 197.

Produkcija v Črni gori. Najrevnejša pokrajina naše države za produkcijo hrane za ljudi in živali je Črna gora. Črna gora razpolaga v celem s 58.650 ha zemlje za oranje, na kateri se pridelava 18.206 meterskih stolov bujne pšenice; 1.214 jare pšenice; 6.640 ječmena; 5.500 rži; 1120 ovs; 62.633 koruze; 305 fižola; 22.040 krompirja; pridelek drugih posevov je zelo neznaten.

Statistični podatki o ruskem gospodarstvu. Ugladni ruski gospodarski statističar Grumann objavlja nad vse zanimive podatke o ruskem gospodarstvu v prošlem letu, računano od 1. oktobra 1922 do istega meseca 1923. Na podlagi uradnih navedb je znašala brutoprodukcija ruskega poljedelstva 3440 milijonov blagovnih rubljev (s kupno močjo 1 predvojnega rublja), netoprodukcija pa 3100 milijonov, kar znese 522 predvojnih pridelave. Netoprodukcija pomeni bruto po odbitku stroškov. Industrijska produkcija pa se cení bruto 2625 milijonov, neto 950 milijonov, kar znese 45% predvojnega produkcijskega. Netoprodukcija v industriji bo vsekakor komaj verjetna v tej višini, ker je z ozirom na velike stroške komaj mogoč tolik procent pred-

vojne produkcije. Število delavstva, zaposlenega v industriji, je znašalo 1.476.000 napram 2.598.000 pred vojno. Mesečna povprečna mezda je 12 blagovnih rubljev napram 22 v letu 1913.

Država za živinorejo. Ministrstvo poljedelstva in vod je zahlevalo, da se vnese za leto 1923/1924 vsota 1.500.000 dinarjev za nabavo plemenske živine, ki se bo porazdelila posameznim zavodom v državi.

Izvanredni občni zbor Slovenske trgovske delniške družbe v Ljubljani se bo vršil v sredo, dne 14. novembra t. l. ob 14. uri v družbinih prostorih v Ljubljani na Resljevi cesti št. 22 z nastopnim dnevnim redom: 1. Poročilo upravnega sveta o poslovanju družbe v tekočem letu. — 2. Predložitev bilance za to dobo. — 3. Poročilo nadzorništva. — 4. Sklepanje o podelitvi absolutorija upravnemu svetu in nadzorništvu. — 5. Sklepanje o predlogu upravnega sveta glede proslovoljne razdružilne družbe. — 6. Volitev 3 do 5 likvidatorjev. — 7. Sklepanje o izdaji pooblastila likvidatorjem za prodajo družbinih realitet na dražbi ali izvan dražbe. — 8. Določitev besedila likvidacijske firme. — 9. Slučajnosti. — Za sklep pod točko 5. je treba po določenih členov 35. in 25. družbinih pravil, da je navzoča polovica delniškega kapitala; o teh predlogih se sklepa z dvetretjinsko večino glasov. — Po § 16. upravičuje posest 5 delnic do enega glasu. Pravico do glasovanja imajo delničarji, ki založe pri družbini blagajni ali pa pri Trgovski banki v Ljubljani vsaj šest dni pred občnim zborom svoje delnice, v katerih sorazmerju imajo glasovalno pravico.

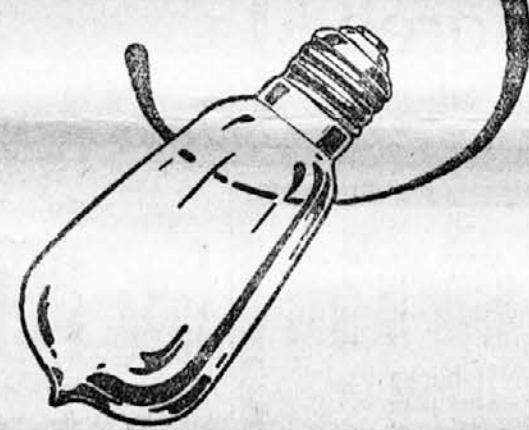
Prodaja dobro ohranjenega škarnega papirja. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje ponovno usmeno licitacijo v smislu čl. 94. zakona o drž. računovodstvu za prodajo ca. 15.000 kg škarniranih knjig na dan 17. novembra 1923. Licitacija bo ob 11. uri v ekonomu podpisane direkcije. Podatke o pogojih licitacije daje ekonomski odsek v sobi št. 39, I. nadstropje. Vsak ponudnik mora položiti v smislu čl. 88. zakona o drž. računovodstvu 750 Din kavcije pri pomožnem uradu direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani najkasneje do 10. ure na dan licitacije.

Tržna poročila.

Letni živinski sejem v Zagrebu. Zagreb 30. oktobra. Posel na letnem sejmu, ki se je vršil 31. p. m., je bil zelo velik, ali ni nudi običajne slike velikega letnega sejma, kakor v ostalih letih. Dogon živine je bil precejšen, vendar je zaostajal za drugoletnimi. Zlasti je bilo malo domače živine, med tem ko je bilo bosanske slabše vrste približno dovolj, navzlic temu, da je tudi dogon bosanske živine manjši, ker je cena znatno padla. Precej je bilo tudi doliranih prašičev, posebno sremskih, ali je bil zelo slab promet. Dogon konj je bil velik, vendar je bilo malo prodanih ter so cene znatno nižje od dosedanjih. Cene za kg žive vage so nolirale: voli, bosanski 11.25—12, II. 9.50—11, III. 8—9, domači I. 13.75—14.50, II. 12—13, III. 10 do 10.50, biki 12.50—14, krave I. 12—13, II. 11—12, III. 7.50—8, teleta 20 do 20.50, domače svinje, debele 27—28, mršave 22.50—23.50.

TVRDKA
A. VOLK
LJUBLJANA
Veletrgovina žita in mlevskih izdelkov
priporoča iz svoje zaloge vse vrste pšenične moke najboljših banaških mlinov, otrobe, koruzne in ajdove izdelke, kašo, ješprenj, nadalje pšenico, koruzo, oves, fižol in druge poljske pridelke.
Telefon št. 449.
Brzjavni: VOLK.
ZAHTEVAJTE PONUDBE!

NA VELIKO IN MALO!
Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), nadalje potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezeno, svilo, tehnične decimalne in balančne najceneje pri
JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Peira nasip 7.

Verfex

KAMENIT
TOVARNA UMETNEGA ŠKRILJA IN ELEKTRARNA DRUŽBA Z.O.Z.
LAŠKO
Slovenija
Ustanovljeno leta 1910.
Dolgotrajna garancija za dobro kakovost.
Cenejši kakor ilovna opeka.
Kamenit sestoji iz azbesta (kamen) in portland-cementa, vsled tega je streha vedno močnejša in ne zahteva nobenega popravila.
Dolžnost vsakega posestnika strehe je, da si naroči večno trpežno in ognja varno streho iz
KAMENITA = ETERNITA.

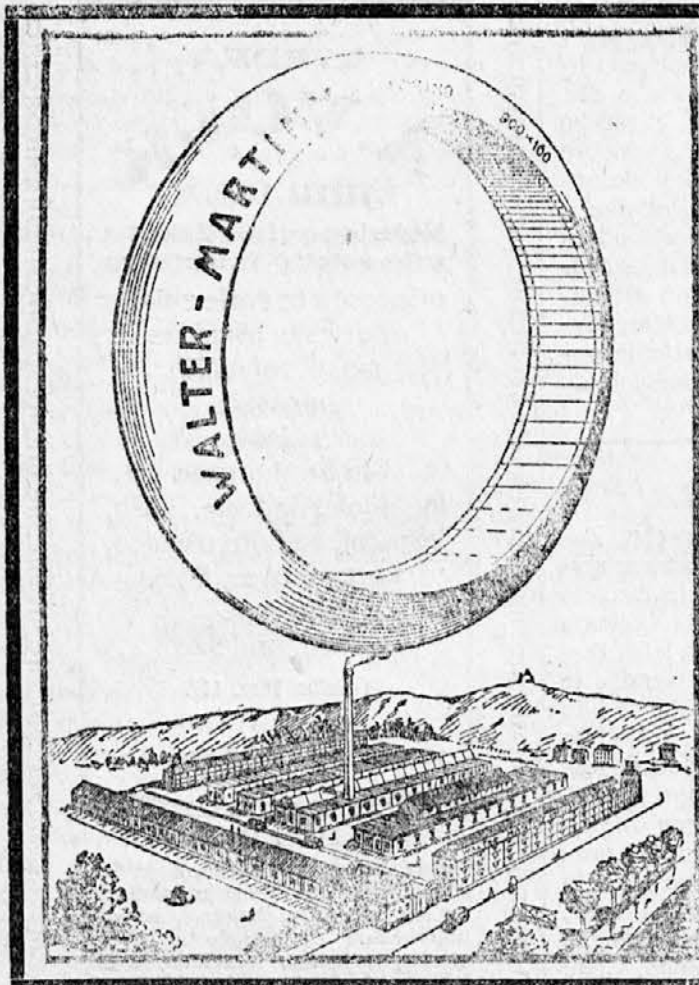
VINOCET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi
**: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.**
ZAHTEVAJTE PONUDBO!
Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Razširjajte „TRGOVSKI LIST“!
Ivan Jelačin
Ljubljana
Veletrgovina kolonijalne in špicerijske robe
Zaloga sveže pražene kave mletih dišav in rudninske vode
Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

IMPERIAL
F. ČUČEK & CO
PREMIER W. HINTZE
PTUJ

AVTO
bencin, pnevmatika olje, mast, vsa popravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi Jugo-Avto, d. z o. z. v Ljubljani.
Pristopajte kot član k društvu
TRGOVSKA AKADEMIJA!

Ljubljanska kreditna banka
Delniška glavniča: Din 25,000.000
Skupne rezerve: nad Din 20,000.000
Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta
Podružnice: Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst
Brzjavni naslov: Banka Ljubljana
Telefon št. 261, 413, 502, 503 in 504
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

'Svetla'

Telefon št. 588.

d. d.

LJUBLJANA

CENTRALA:

RIMSKA CESTA 2

HILŠERJEVA ULICA 5

PODRUŽNICE:

DUNAJSKA CESTA 20

MESTNI TRG 25

Maribor

Zagreb

Beograd

TOVARNIŠKA ZALOGA POLNOGUMIJASTIH OBROČEV, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

Na razpolago

STISKALNICA za montiranje polnogumijastih obročev.

VELIKA ZALOGA ELEKTRO - MATERIJALA.

Zastopstvo svetlovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba.

Cene brez konkurence.

Veletrgovina A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

Špecerijsko blago

raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

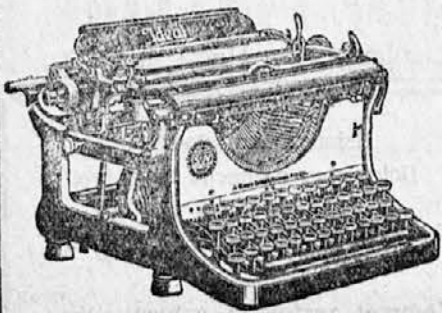
A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

Irgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanaslo, kameninaslo in stekleno robo.

Na debelo! Na drobno!

Oglašajte v „Trgovskem listu“!

TELEFON 268
USTANOVLJENO LETA 1906

IDEAL

Najpopolnejši stroji.
Vsak kupec najboljša referenca. — Tudi na obroke dobavi trdka

Ljubljana
Gradišče št. 10

THE REX CO.

ERIKA

Zagreb
Duga ulica 32

Iv. Perdan Ljubljana

Veletrgovina
kolonijalnega in
špecerijskega blaga.

Glavni založnik Ciril in Metodovih vžigalic, nudi po najnižji dnevni ceni kavo, riž, testenine, najfinejše namizno olje, čaj, žganje ter vse drugo špecerijsko blago.

Postrežba točna in solidna.

TONEJC & ROZMAN, MARIBOR.

Tomaževa žlindra, kalijeva sol, kajnit, koks za kovače ter livarne, bencin in ameriški petrolej vedno v zalogi.

Čilski soliter,
žveplo in modra galica.

Gradbeno podjetje Ing. Dukić in drug

= Ljubljana =
Bohoričeva ulica 24

Pristopajte kot član k društvu
»TRGOVSKA AKADEMIJA«!

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istočasno igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na veliko in malo!

TISKARNA MERKUR

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, pravila, koledarje, posetnice

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA VELIŠKA DRUŽBA

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13. — Telefon 552.

Tiska trgovske in uradne tiskovine, pisemske kuverte in druge tiskovine

Telefon 436.

Telefon 436.

TOVARNJA KANDITOV FR. ROZMAN

Maribor, Aleksandrova c. 57

priporoča

VSE VRSTE KANDITOV (BONBONOV)

po najnižjih tovarniških cenah.

ZAHTEVAJTE CENIKI

Prva žebljarska in železobitna zadruga v Kropi in Kamni gorici

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Brzjojavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnari 2.

Žebli za normalne in ozkoirne železnice
Žebli za ladje, črni ali pocinkani
Žebli za zgradbe, les itd.
Žebli za čevlje
Spojke za odre in prage

Spojke za ladje in splave
Železne brane
Zobje za brane
Kljuke za podobe, zid, cevi, žlebove itd.
Vijaki z maticami

Podložne pločice
Matic
Zakovice za tenderje, kolle, mostove, sode, pločevino, kolesa itd.
Vijačni čepi — Verige

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje. Ilustrovani ceniki na razpolago.